

Сварицевицький навчально-виховний комплекс
«Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів - дошкільний навчальний заклад»

**«СТЕРЕОТИПИ
ЯК
ПЕРЕШКОДА
у формуванні світогляду школярів»**

Підготувала заступник директора з навчально-виховної роботи О.Яцута

Спершу, як розпочати розмову про гендерні стереотипи, варто розібратися у самому понятті «гендеру».

Одне з інформаційних джерел трактує **гендер** як набір характеристик, що визначають соціальну поведінку жінок та чоловіків та стосунки між ними.

Щоб зрозуміти різницю між біологічною роллю і гендерною рівністю варто навести простий приклад. Біологічна роль полягає у здатності лише жінки виконувати дітородну функцію, в той час коли гендерна рівність дозволяє як жінці так і чоловікові доглядати і виховувати дитину, бо вони обоє мають біологічну можливість це робити.

Якщо гендерна рівність з нашого погляду - це здатність чоловіка і жінки виконувати біологічні можливості, то виникає питання, чому ж українці так стурбовані гендерною політикою європейських країн і чи несе насправді така політика небезпеку для України. Для цього ми разом спробуємо визначити суттєві відмінності української термінології від загальноприйнятого європейського стандарту, спираючись на законодавчу базу.

В Конституції України в статтях 3, 21, 23, 24 закріплений принцип гендерної рівності чоловіків та жінок в усіх сферах життя і чітко визначене поняття самого гендеру. У Законі України 2005 року «Про забезпечення рівних прав і можливостей чоловіків і жінок» вперше вжито слово «гендер», яке трактується як рівний правовий статус між чоловіком і жінкою і рівні можливості його реалізації. Норма: жінка і чоловік мають право на рівність і жінка не може піддаватися дискримінації із-за того, що вона є жінкою.

В цьому ж Законі був прописаний дуже важливий пункт «Якщо міжнародним договором установлені правила, відмінні від тих, які передбачені Законом України, то пріоритет має право міжнародного договору». Це значило, що діючий Закон уступав своєю чинністю перед міжнародним правом і українці були позбавлені законного права протистояти

проти гомосексуалізму. Звичайно, це стало причиною народного невдоволення проти впровадження гендерної політики Уряду України. Неодноразово до Закону були внесені нові поправки та зміни (у 2012 році введено терміни «Державна політика забезпечує рівні права і можливості жінкам і чоловікам, направлена на ствердження гендерної рівності, недопущення дискримінації за ознаками статті»). Здавалося б, нічого протизаконного в понятті гендеру немає, за винятком останньої фрази. Оскільки дискримінація для американців стосувалася і як порушення прав гомосексуалістів.

Наведу кілька фактів з історії гендерної політики уряду Європи, щоб зрозуміти, яка ж насправді мета їхньої гендерної політики.

У 1992 Всесвітня організація охорони здоров'я - Американська психіатрична асоціація виключили гомосексуалізм з переліку психічних діагнозів. До 1992 року гомосексуалізм був у переліку психічних. Проблемою стало, що в кінці 60 років почалися масові атаки зі сторони гомосексуалістів на асоціацію. Це була сексуальна революція. Тоді гомосексуалісти звинуватили медиків не у науковій термінології, а в самій дискримінації. Це рішення було політичним.

З часом відбулися подальші зміни у законодавстві.

У 2010 році Європейський парламент видав Резолюцію 1728 ПАРЄ під назвою «Дискримінація за ознакою сексуальної орієнтації і гендерна ідентичність», яка діаметрально змінила значення слова «гендер» і тепер «гендер» трактується як стать. У цій резолюції зазначено, що людина ніби народжується дво або декількостатевою і може сама у майбутньому вибирати ким бути жінкою чи чоловіком. У ній також виражена стурбованість з приводу перепону проведення зборів і порушення свободи слова, так званих геїв. Пропагандисти гендеру твердять, що насправді є **5 гендерних статей: чоловіча, жіноча, бісексуальна, гомосексуальна, транссексуальна.** Резолюція призвела до того, що державні уряди країн Європи почали вносити поправки до законів, які захищали права геїв. Як приклад:

- Парламент Канади видав Закон у 2011 році, в якому визнали педифілію як нормальну сексуальну орієнтацією:

- в Австралії від 2011 року – графа Х в паспорті (для людей, які не визначили свою стать);
- в США – заборона слів «мама» і «тато», впровадження до мовленевого вжитку слів «партнер №1», «партнер № 2»;
- у Швеції – заборона у дитячих садках гратися хлопчикам машинками, а дівчаткам – ляльками, мотивуючи, що це є дискримінацією;
- у Ірландії чиновник, який відмовився укласти цивільний одностатевий шлюб, карається штрафом у 2 тис. євро і позбавленням волі на 6 місяців;
- у Канаді і в Швеції у законах про гомофобію передбачено захист гомосексуалістів від будь-якого критичного погляду в їх сторону, кара – 1 рік в'язниці.

Гендерна політика мала на меті:

– **знищити природний інститут сім'ї**, легалізувавши гомосексуальне збочення і узаконити одностатеві шлюби; звідси можливість позачергового усиновлення (як факт - 30 тис дітей виховуються у сім'ях гомосексуалістів);

- **пропаганда гомосексуалізму** з раннього віку (як приклад: у Каліфорнії дозвіл хлопчикам відвідувати дівчачі туалети; у Литві – пропаганда казки про двох закоханих принців, як результат - діти на перервах гралися в геїв;
- **зловживання дітьми на законному рівні, збільшення рівня зараження СНІДом** (як явище - 50% **ВІЛ** інфікованих, з них **42% гомосексуалістів**, факти свідчать, що СНІД передається більше від чоловіка до чоловіка)

Варто відмітити, що не всі країни позитивно прийняли агресивну гендерну політику Уряду Канади.

Чи опинилася під загрозою Україна? Звичайно!

Те, що у нас до недавнього часу було винятком, вираженням на генному рівні, в Європі стало як правилом, визнаним самим соціумом.

Пропаганда деструктивної гендерної політики в нашій державі ведеться через курси, масмедіа, центри, круглі столи, все це фінансується Міжнародними асоціаціями. Статистика вказує, що в Україні 100 000 геїв.

Після цих подій по всій Україні пройшла хвиля протесту проти гендерної політики Євросоюзу, тому що така політика була спрямована на геноцид нації. Всі розуміли, що якщо не буде батька й матері, а почнуться нові ролі, тоді буде крах нашій землі і державі.

Визнаючи, що за Законом України пріоритет права належить міжнародному договору, Рада ЛБГД при Міністерстві юстиції добилася, щоб були внесені зміни у законодавство України, які уможливають введення гомо диктатури в Україні.

17 листопада 2016 року Верховна Рада України прийняла у першому читанні Закон «Про запобігання насильства в сім'ї» з умовою, що в статтях Закону не вживатиметься слова «гендер» і «сексуальна орієнтація». Цей закон має на меті захист прав жінок та дітей в традиційній сім'ї.

Гадаю, що цієї інформації достатньо, щоб зрозуміти, чому навколо слова «гендер» точаться такі суперечки і невдоволення. Те, що в Україні прийнято називати рівністю прав між чоловіком і жінкою та їх можливостей, у Європі трактується як рівність соціальних статей.

Тому перед нами стоїть важливе завдання вміти розрізнити гендерні стереотипи, які побутують у нашому українському суспільстві, роблячи акцент на більш суттєвих, щоб зрозуміти, яку перешкоду вони чинять у формуванні світогляду школярів та й самих дорослих і виробити певну стратегію дій щодо їх подолання.

Важливо знати, що СТЕРЕОТИПИ – це шаблон, традиційні твердження, що вказують на обмеження жінки в сфері освіти, професійного спрямування і самовизначення, мистецтва, або посилення на жіночу логіку чи психічну невірноваженість, що дедалі частіше підтримуються у суспільному світогляді через ЗМІ.

Усі гендерні стереотипи поділяються на класи:

Особисті (ці стереотипи людина формує сама своїми переконаннями, поглядами, пристрастями, що загалом складає особистість, індивідуальність людини, його інтереси і широту натури).

Гендерні (являють собою культурно і соціально обумовлені думки про якості, атрибути і норми поведінки представників обох статей і їхнє відображення в мові).

Сімейні (формується під впливом сімейних традицій, установок, правил).

Суспільні чи соціальні: (формується під впливом суспільства і соціуму, зокрема: **політика** - державні; **релігія** - релігійні; **реклама, ЗМІ** – споживчі).

Розглядаючи класи, на які поділяються гендерні стереотипи, слід визначити саму природу походження стереотипу.

Будь-яке явище у суспільстві має причину і наслідки, наслідок одного явища стає причиною породження іншого явища.

Для прикладу порівняємо сімейні стереотипи, що побутують в українському і європейському суспільстві, пов'язані з «гендером».

Причиною створення традиційної сім'ї є почуття двох людей: чоловіка і жінки, які є творінням. Як явище – народження дитини, продовжувача роду. Наслідки: визначення ролей батька і матері. В цьому свою роль виконують соціальні стереотипи, обумовлені думкою суспільства про те, хто має доглядати і виховувати дитину. Плануючи народити дитину, ми не обтяжуємо себе думкою про те, хто буде це робити. Бо раніше прийняті суспільні норми вже давно визначили місце жінки, як березині домашнього вогнища, а чоловіка – годувальником сім'ї. Тут велику роль грає професійний фактор і бажання самої жінки до самореалізації в професійній діяльності. За відсутності професії це питання вирішується саме по собі.

Від того, яке рішення визріє між двома людьми, залежить подальше життя усіх членів. Звідси наслідок породжує нову причину.

Розглянемо іншу ситуацію.

Жінка на перше місце ставить кар'єру, мотив часом виглядає досить банально, «не для того я вчилася і здобувала освіту, щоб викинути кілька років задля сидіння з дитиною. Тому деякі жінки свідомо відмовляються від народження дитини, ставлячи на її місце більш вагоміші для себе пріоритети.

Інші не бажають бути домогосподаркою, навіть, якщо чоловіки достатньо фінансово забезпечують сім'ю і, намагаючись бути незалежною від чоловіків, стараються впоратися ще й з домашньою роботою, беручи на себе подвійне навантаження, бо ніхто від жіночих справ їх не звільняв.

Є випадки, коли чоловік свідомо йде в декретну відпустку по догляду за дитиною, коли це стосується більшої зарплатні з жінчиної роботи. Кращий випадок, коли це дасть йому додатковий вільний час і він зможе підробляти додатково.

В більшості випадків чоловіки зазнають гендерно-рольового стресу. Щоб зняти його - тягнуться до алкоголю, бо чоловік має чимось компенсувати свою мужність і силу. У нетверезому стані намагаються підвищити свою самооцінку, що в свою чергу призводить до жорстокого поводження у сім'ї. Споживчі реклами тут спрацьовують на ура. Випий – і все мине. Ковтти свіжу прохолоду.

На законодавчому рівні за чоловіками і жінками закріплено рівні права на виховання і догляд дитини. Навіть, коли питання стосується усиновлення дітей, то на це мають однакове право як жінка так і чоловік, не залежно чи перебувають вони в шлюбі.

Та все ж при прийнятті на роботу роботодавці надають перевагу чоловікам і, коли справа стосується самих жінок, то удача – на стороні молодих жінок, та жінок без дітей.

Мовні стереотипи відображаються у назвах професій, багатьом з яких присвоєне чоловіче ім'я, в літературі, мистецтві, коли чоловік постає цар або дурень, а жінка зла або добра фея.

Релігійні стереотипи проявляються у певних заборонах, що прирівнюються до норм правильного життя і часто несуть у собі комуністичний відбиток. Чоловік – голова сім'ї, жінка - помічниця чоловіка. Терпіння – це риса, характерна для жінки. Сила належить чоловікові. Деякі жінки протистоять цьому, вбачаючи у цьому споживацьке ставлення до себе і заявляють вголос: «Я не бажаю бути кар'єрною драбиною для чоловіка, я сама прагну до особистісного росту».

Релігійні стереотипи проявляються і в ставленні один до одного представників різних віросповідань і часто пов'язані із їх культурою та світоглядним уявленням.

Мусульман ми уявляємо із зброєю. В уяві мусульман українці – із салом і горілкою. Звідси – прояв ксенофобії.

Яка ж проблема переслідує систему нашої освіти. Невже ми бідні через те, що дурні? Виявляється, що зовсім не так. Середній показник IQ мешканців України досягнув 106%, 2 результат в Європі, в той час коли по життєвому успіху ми стоїмо на 2 місці знизу.

Чому ж ми так прагнемо наслідувати у цьому напрямку інші розвинуті країни, коли бачимо, що теорія від практики відірвана на відстань глибиною у прірву. Як з неї вийти? – це питання цікавить усіх свідомих українців. **Національні стереотипи** виражаються також у понятті краси: «вгодована дівка, як справжня українка»; шаровари, оселедець на голові, як виражена риса національної приналежності.

Що стосується найбільш небезпечних стереотипів, то можна цілком впевнено вважати, що це місце займають споживчі стереотипи, які нав'язуються засобами масової інформації і спотворюють світогляд підлітків.

Аналізуючи різні види стереотипів, хотілося зацентувати увагу на тих стереотипах, які є справжньою перешкодою у формуванні позитивного чутливого світогляду школярів. Гадаю це стане поштовхом, щоб визначитися, в якому напрямку нам необхідно здійснювати подальшу роботу з учнями і батьками, щоб підвищити їх рівень правової обізнаності і культури і зберегти ті загальнолюдські моральні цінності, які плекалися упродовж багатьох століть від покоління до покоління.

Що стосується основних завдань, які стоять перед школою в напрямку підвищення гендерної обізнаності вчителів, школярів та їх батьків, то вони впливають із результатів проведеного нами анкетування серед учнів 3-4, 9-11 класів. Завдання школи – вміло долати ті стереотипи, які є перешкодою успішного розвитку нового покоління.

Тільки спільними зусиллями можна виховати самодостатню особистість, здатну протистояти негативним проявам у суспільстві і зберегти ті гуманні моральні цінності, на яких базується демократичне суспільство.

Живучи у рівноправному демократичному суспільстві, ми маємо донести до молодого покоління **теорію українського гендеру**, за яким чоловік і жінка різні за біологічною статтю і рівні у своїх правах і можливостях. Для наших дітей важливо, щоб «Батько і мати були двома сонцями гарячими, тому треба, щоб і кривди між них не було».